Phát triển kinh tế du lịch theo hướng bền vững ở tỉnh Thanh Hóa hiện nay

LÊ THỊ LOAN
Thành phố Thanh Hóa, tỉnh Thanh Hóa; Email: lethiloanth97@gmail.com

Tóm tắt: *Kinh tế du lịch đang là một trong những nền kinh tế quan trọng và trở thành nền kinh tế mũi nhọn, là vấn đề ưu tiên hàng đầu trong chiến lược phát triển kinh tế Việt Nam nói chung và ở tỉnh Thanh Hóa nói riêng. Trong bài viết, tác giả bàn về thực trạng và đề xuất các giải pháp để phát triển kinh tế du lịch theo hướng bền vững ở tỉnh Thanh Hóa.*
Từ khóa: *kinh tế du lịch; phát triển kinh tế du lịch; phát triển kinh tế du lịch theo hướng bền vững.*

Kinh tế du lịch - ngành công nghiệp không khói bùng nổ đã tạo ra nguồn thu nhập chính cho nhiều nền kinh tế. Để phát triển bền vững thì phải cùng đồng thời thực hiện 3 mục tiêu (1) Phát triển có hiệu quả về kinh tế; (2) Phát triển hài hòa các mặt xã hội; nâng cao mức sống, trình độ sống của các tầng lớp dân cư; (3) Cải thiện môi trường môi sinh, bảo đảm phát triển lâu dài, vững chắc cho thế hệ hôm nay và mai sau.

1. Thực trạng phát triển kinh tế du lịch theo hướng bền vững ở tỉnh Thanh Hóa hiện nay

1.1. Phát triển kinh tế du lịch bền vững về kinh tế

- Lượng khách du lịch

Trong giai đoạn 2015-2018, lượng khách du lịch trong và ngoài nước đến Thanh Hóa tăng đáng kể, đặc biệt là sự kiện thành nhà Hồ được UNESCO công nhận là Di sản Thế giới đã góp phần làm tăng lượng khách du lịch đến Thanh Hóa. Lượng du khách đến với Thanh Hóa và sự kiện năm Du lịch Quốc gia Thanh Hóa 2015 là động lực thúc đẩy ngành du lịch Thanh Hóa tăng tốc phát triển.

Trong những năm gần đây, cơ cấu khách du lịch của tỉnh Thanh Hóa đã có những thay đổi cơ bản:

Khách du lịch nội địa đến tỉnh Thanh Hóa không chỉ tăng nhanh hơn những năm trước mà còn nhanh hơn nhiều so với một số tỉnh lân cận. Ngoài lượng khách từ các tỉnh phía Bắc như Hà Nội, Hải Phòng,… thì khách từ các tỉnh miền Trung và miền Nam cũng chọn Thanh Hóa là điểm dừng chân.

Ngày càng có nhiều khách du lịch quốc tế đến với tỉnh Thanh Hóa, bao gồm cả khách du lịch từ châu Á, châu Âu, châu Mỹ ... Vì vậy, tốc độ tăng trưởng khách du lịch đến Thanh Hóa bình quân hàng năm là 13,3%, tương đương với tốc độ tăng trưởng hàng năm của cả nước.

Tỉnh Thanh Hóa có nhiều hình thức du lịch, bao gồm nghỉ dưỡng nghiên cứu, tham quan và nghỉ dưỡng. Tỉnh cũng tổ chức du lịch thương mại và chính thức. Ngoài ra còn có các hình thức du lịch kết hợp. Khoảng 65% tổng số du khách đến bãi biển là khách du lịch. Các phương pháp nghiên cứu khác và nhân khẩu học chiếm khoảng 35% lượng khách.

Năm 2021, do ảnh hưởng của dịch Covid-19, nên lượng khách du lịch của tỉnh Thanh Hoá giảm đáng kể. Tổng lượt khách ước đạt: 3.400.000 lượt khách, giảm 53,7% so với năm 2020, đạt 28,6% kế hoạch năm 2021 (trong đó, khách quốc tế đạt 21.360 lượt khách, giảm 39,9% so với năm 2020, đạt 4,5% so với kế hoạch năm 2021)[1].

- Tăng trưởng doanh thu ngành kinh tế du lịch

Trong những năm qua, ngành kinh tế du lịch tỉnh Thanh Hoá có những bước tiến quan trọng về phát triển hạ tầng, quảng bá và đa dạng hoá các sản phẩm du lịch, từ đó tạo sức hút lớn đối với du khách trong nước và quốc tế. Thống kê cho thấy, toàn tỉnh đã có 18 dự án hạ tầng du lịch được triển khai, 61 dự án kinh doanh khu, điểm du lịch được cấp phép với tổng vốn đăng ký lên đến 62.480 tỷ đồng.

Năm 2021, tổng doanh thu du lịch ước đạt 4.840 tỷ đồng, giảm 53,5% so với cùng kỳ năm 2020, đạt 21,2% kế hoạch năm 2021 (trong đó khách quốc tế đạt 4.035.000 USD).

- Chi tiêu bình quân của khách du lịch

Xét về góc độ tăng giảm, nhìn chung mức chi tiêu

bình quân giai đoạn 2016 - 2021 của khách du lịch khi tới Thanh Hóa tăng đáng kể. Năm 2021, so với năm 2016 thì chi tiêu trung bình của khách quốc tế đã tăng khoảng 12% và khách nội địa tăng khoảng 18%, cụ thể khách quốc tế năm 2016 từ 89 USD tăng lên khoảng 101 USD vào năm 2021, còn khách nội địa năm 2016 từ 645.000 đồng tăng lên 783.000 đồng. Năm 2019 - 2020 là giai đoạn dịch bệnh bùng phát, mức chi tiêu bình quân của khách du lịch cũng tăng nhưng không đáng kể, thậm chí năm 2020 còn tụt giảm hơn so với năm 2019.

1.2. Phát triển kinh tế du lịch bền vững về xã hội

- Góp phần giải quyết việc làm

Kinh tế du lịch là ngành có nhu cầu sử dụng lao động lớn nên hàng năm ngành này thu hút nhiều lao động. Theo thống kê của Sở Du lịch Thanh Hóa, năm 2016, kinh tế du lịch của tỉnh có khoảng 20.800 lao động trực tiếp và gián tiếp thì đến năm 2021, con số này đã tăng lên 40.600 người, góp phần quan trọng trong việc giảm áp lực việc làm chung cho toàn xã hội.

Trong đó, nhiều lao động đã qua đào tạo và có trình độ chuyên môn, góp phần thúc đẩy nền kinh tế du lịch phát triển tốt hơn.

- Góp phần thúc đẩy sự phát triển văn hoá - xã hội

Trong những năm gần đây, sự phát triển của ngành du lịch đã kéo theo nhiều chuyển biến tích cực về văn hóa, xã hội và kinh tế ở Sầm Sơn, Thọ Xuân, Như Xuân và các huyện lân cận. Khi kinh tế du lịch phát triển đời sống vật chất của nhân dân ở địa phương cũng được nâng lên, do đó họ có điều kiện để học tập nâng cao trình độ, cải thiện đời sống văn hoá và tinh thần.

1.3. Phát triển kinh tế du lịch bền vững về môi trường

Tỉnh Thanh Hóa đã xác định phát triển du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn, đồng thời đặt ra yêu cầu phát triển bền vững ngành du lịch, trong đó, môi trường là vấn đề đang nhận được nhiều sự quan tâm.

Tại các khu, điểm du lịch lớn trên địa bàn tỉnh đều được trang bị thùng đựng rác, lắp biển báo chỉ dẫn, nhằm nâng cao ý thức của du khách trong công tác bảo vệ môi trường, đồng thời, hướng đến xây dựng hình ảnh các điểm đến xanh - sạch - đẹp.

Khu du lịch biển Sầm Sơn đã có đánh giá tác động môi trường. Điều này là do họ muốn cung cấp một môi trường bền vững và mang lại trải nghiệm tích cực cho khách hàng của họ. Họ cũng khuyến khích khách hàng sử dụng nước sạch và vệ sinh an toàn thực phẩm khi kinh doanh. Các doanh nghiệp du lịch của Sầm Sơn Beach Resort cũng phải vận chuyển rác của họ hai lần một ngày, sàng lọc cát hai lần một ngày và khuyến khích một môi trường làm việc trong sạch. Ngoài ra, tất cả các hoạt động kinh doanh tại các cơ sở lưu trú của Sầm Sơn Beach Resort đều đã hoàn thành báo cáo đánh giá tác động môi trường.

Ngoài việc đảm bảo an toàn xã hội và vật chất, các địa phương cũng có kế hoạch về an ninh, trật tự và tuân thủ các quy định về giá cả. Đồng thời phối hợp với các ngành chức năng đảm bảo an ninh, trật tự, an toàn xã hội; đảm bảo bố trí, sắp xếp các khu dịch vụ thông thoáng, thuận tiện cho du khách đến tham quan, nghỉ dưỡng. Các địa phương cũng phải quy hoạch, bố trí các dịch vụ kinh doanh du lịch theo không gian dễ dàng, thuận tiện cho du khách đến tham quan, nghỉ dưỡng... Đồng thời, chủ động nắm bắt thông tin và hỗ trợ du khách giải quyết các vấn đề liên quan đến quyền lợi, an toàn tính mạng và tài sản.

2. Giải pháp phát triển kinh tế du lịch ở tỉnh Thanh Hóa thời gian tới

Thứ nhất, sắp xếp tổ chức bộ máy quản lý và cơ chế chính sách về phát triển kinh tế du lịch theo hướng bền vững.

Kiện toàn tổ chức bộ máy và cơ chế quản lý du lịch, quản lý tài nguyên du lịch trên địa bàn của cấp huyện tương ứng với chức năng, nhiệm vụ của một ngành kinh tế quan trọng nhằm nâng cao năng lực quản lý về du lịch. Đẩy mạnh cải cách hành chính đối với các doanh nghiệp kinh doanh du lịch, thực hiện tinh giản hành chính và giao quyền. Nâng cao trình độ quản lý quốc gia và nghiệp vụ du lịch của những người hành nghề du lịch. Quản lý nhà nước trong ngành kinh tế du lịch là quá trình tác động của các cơ quan quản lý hoạt động du lịch đến các đối tượng quản lý nhằm đạt hiệu quả cao nhất trên phương diện kinh tế - xã hội.

Thứ hai, tăng cường thu hút đầu tư phát triển kinh tế du lịch theo hướng bền vững.

Để đạt được mục tiêu phát triển bền vững kinh tế du lịch và từng bước trở thành tiền thân của nền kinh tế, tỉnh Thanh Hóa cần tập trung huy động và sử dụng hiệu quả các nguồn vốn đầu tư cho lĩnh vực du lịch. Cần áp dụng đồng thời quy hoạch vĩ mô của Chính

phủ và của địa phương để nâng cao hiệu quả huy động và sử dụng vốn, hướng tới phát triển kinh tế du lịch.

Thứ ba, xây dựng các sản phẩm du lịch độc đáo và chất lượng cao.

Xu hướng đa dạng hóa và chuyên môn hóa các sản phẩm du lịch bắt nguồn từ nhu cầu ngày càng lớn và đa dạng của du khách. Những yêu cầu này thường cụ thể và phụ thuộc vào phong tục tập quán, lịch sử xã hội, văn hóa của từng vùng, từng quốc gia và sở thích của từng du khách. Mặt khác, xu hướng này còn chịu ảnh hưởng của sự phát triển của khoa học - công nghệ hiện đại, nghiên cứu tạo ra hàng hóa, dịch vụ chất lượng cao, giá thành rẻ, có sức cạnh tranh với thị trường. Trên cơ sở phát huy có hiệu quả lợi thế về điều kiện tự nhiên, sinh thái, văn hóa, truyền thống lịch sử, đặc biệt chú trọng đến việc đa dạng hóa các loại hình, sản phẩm du lịch; tạo ra các sản phẩm du lịch độc đáo, mang đậm bản sắc văn hóa địa phương, phù hợp với thị hiếu của du khách.

Thứ tư, đẩy mạnh quảng bá và xúc tiến du lịch bền vững.

Xây dựng kế hoạch quảng bá, tạo điều kiện và liên kết phát triển thương hiệu sản phẩm du lịch tiên phong với thương hiệu du lịch Thanh Hóa; trong đó chú trọng công tác xúc tiến, quảng cáo, xây dựng thương hiệu các sản phẩm du lịch tiên phong; tại các khu nghỉ dưỡng, tắm biển và vui chơi giải trí đa dạng và sôi động, và các hoạt động nghệ thuật, xây dựng hình ảnh sản phẩm du lịch Thanh Hóa thế mạnh.

Xây dựng kế hoạch phát triển bộ nhận diện thương hiệu du lịch Thanh Hóa, gắn sản phẩm du lịch đột phá với sản phẩm du lịch thế mạnh. Triển khai hiệu quả bộ nhận diện thương hiệu trên các ấn phẩm, vật phẩm quảng cáo và các hoạt động truyền thông.

Thứ năm, nâng cao chất lượng cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch bền vững.

Cơ sở hạ tầng hay còn gọi là công nghệ du lịch là một trong những yếu tố cần thiết để sản xuất và tiêu thụ sản phẩm du lịch. Con người sử dụng sức lao động của mình để tận dụng cơ sở vật chất - kỹ thuật, phát triển giá trị tài nguyên du lịch, tạo ra dịch vụ, hàng hóa phục vụ khách du lịch. Bên cạnh việc sử dụng hiệu quả tài nguyên du lịch, sự đa dạng, phong phú, hiện đại và hấp dẫn của cơ sở vật chất và công nghệ cũng tạo nên sức hấp dẫn của dịch vụ du lịch. Trình độ phát triển của mỗi quốc gia về cơ sở vật chất và công nghệ du lịch là những chỉ số đánh giá mức độ hấp dẫn và phổ biến của quốc gia đó như một điểm đến du lịch.

Thứ sáu, đào tạo và phát triển nhân lực chất lượng cao phục vụ du lịch bền vững.

Để có nguồn nhân lực chất lượng cao cần quan tâm giải quyết hàng loạt vấn đề như nhận thức, định vị chiến lược, chính sách phát triển nguồn nhân lực ... và xử lý tất cả các khâu của quá trình quản trị nhân lực, từ lập kế hoạch, đào tạo, tuyển dụng, chính sách đãi ngộ. Đối với các nhà quản lý quốc gia cần phải có kiến thức chuyên môn, đặc biệt là quản lý quốc gia về quản lý kinh tế du lịch. Đối với nguồn nhân lực trong các doanh nghiệp và cộng đồng dân cư, trọng tâm là trau dồi kiến thức thị trường; trình độ ngoại ngữ, giao tiếp, ứng xử; kiến thức chuyên môn và nâng cao nhận thức về tài nguyên và bảo vệ môi trường..

Thứ bảy, bảo vệ tài nguyên - môi trường du lịch bền vững.

Vấn đề bảo vệ tài nguyên và môi trường sinh thái đã trở thành một trong những nhiệm vụ quan trọng trong việc phê duyệt các đề án, quy hoạch chiến lược phát triển kinh tế du lịch, nhất là trong quá trình phát triển tài nguyên và sản phẩm du lịch quốc gia. Cần đảm bảo tính khoa học trên cơ sở đo lường kỹ lưỡng, toàn diện các xu hướng phát triển và tác động, tác động của các dự án, dự án đến môi trường, hệ sinh thái, tài nguyên du lịch… các chủ trương, quyết định. Đặc biệt trong công tác quy hoạch cần tránh sự không đồng bộ, sự chồng chéo giữa các sở, ngành, tổ chức, cá nhân có liên quan sẽ gây khó khăn cho công tác quản lý kinh tế - xã hội của toàn tỉnh. Đặc biệt là môi trường.

Du lịch có tác động đáng kể đến đời sống kinh tế xã hội của một quốc gia. Tầm quan trọng của nó đối với tăng trưởng và công nghiệp hóa hiện đại hóa khiến nó trở thành một nhu cầu cấp thiết đối với một nền kinh tế cạnh tranh. Tiềm năng vốn có của nó được khai thác để cung cấp nhiều giá trị hơn nữa cho ngành du lịch./.

(1) Sở Du lịch tỉnh Thanh Hóa (2021), Báo cáo tổng kết công tác du lịch năm 2021.